

Bilgi ve İletişim Teknolojileri Sektörü

2017 Pazar Verileri

Mayıs 2018

İçindekiler

1 ÇALIŞMANIN PAYDAŞLARI

Alt sektör kategorileri için faydalanılan veri kaynakları ve işbirliği yapılan paydaşlar

2 ÇALIŞMANIN KAPSAMI

Çalışma dahilinde değerlendirilen alt sektörler ve bu alt sektörlerce üretilen ürün ve hizmet türleri

3 TOPLAM SEKTÖR BÜYÜKLÜĞÜ

Türkiye Bilgi ve İletişim Teknolojileri Sektörünün toplam büyüklüğü

4 SEKTÖR ALT KATEGORİLERİNİN BÜYÜKLÜĞÜ

Bilgi Teknolojileri Donanım, Yazılım, Hizmet; İletişim Teknolojileri Donanım ve Elektronik Haberleşme alt sektörlerinin büyüklükleri

5 DİĞER SEKTÖREL VERİLER

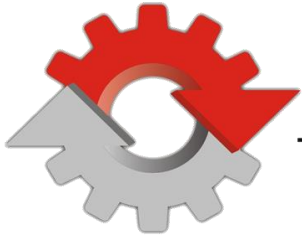
İhracat yapılan ülkeler ve ihracat tutarları, istihdam, alınan teşvik türleri ve toplam teşvik tutarı, sektörde yaşanan problemler, yatırım alanları, sektörün etki alanları

Çalışmanın paydaşları

Proje Danışmanı

Deloitte.

Proje Veri Ortakları



T.C BİLİM, SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI



BİLGİ
TEKNOLOJİLERİ
VE İLETİŞİM
KURUMU

SaSaD

Savunma ve Havacılık Sanayii
İmalatçılar Derneği

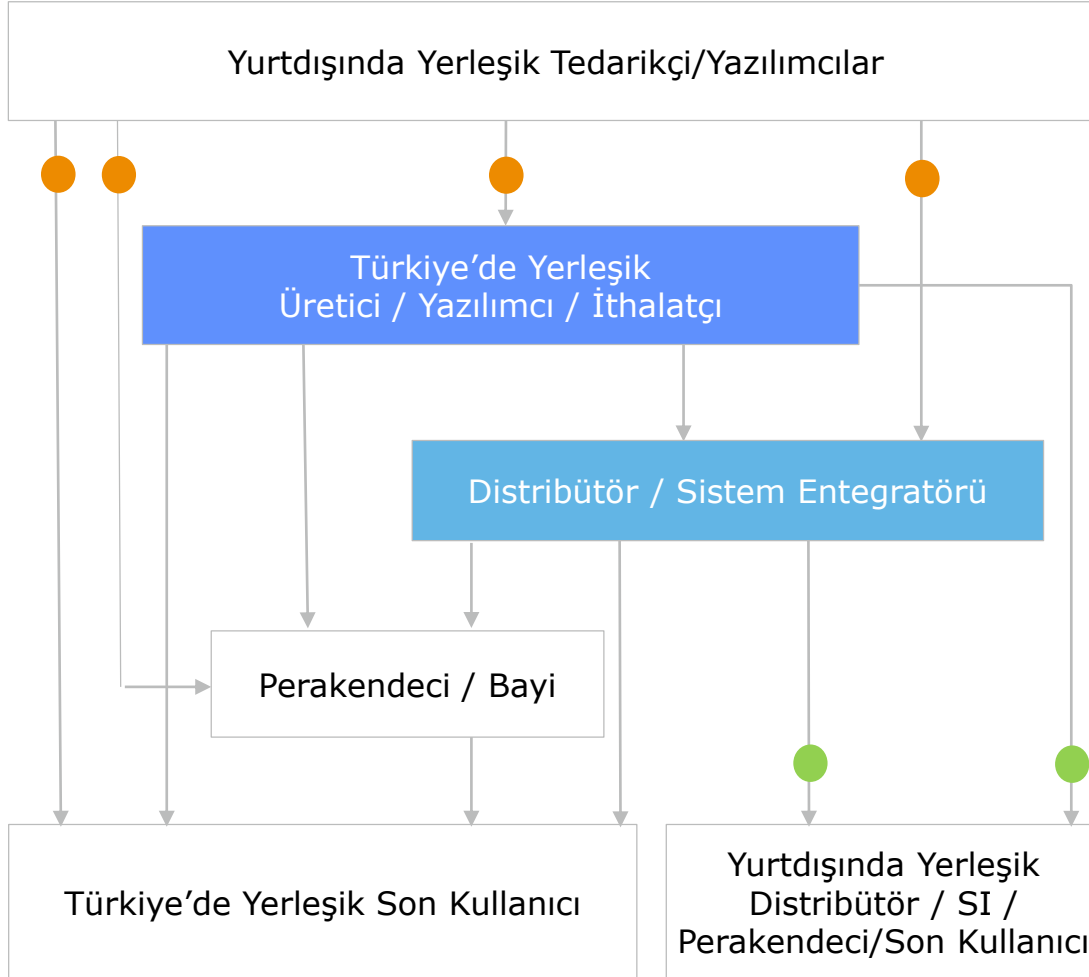


Çalışmanın kapsamı

TÜBİSAD'ın 2012 yılından bu yana yürüttüğü Pazar Verileri çalışması, son 5 yıldır Deloitte ile birlikte standart bir kapsam ve metodoloji doğrultusunda sürdürülmektedir



Ölçümleme metodolojisi



Sektör büyüklüğü 'bottom-up' bir ölçümleme metodu ile hesaplanmakta ve kontrolleri yapılmaktadır.

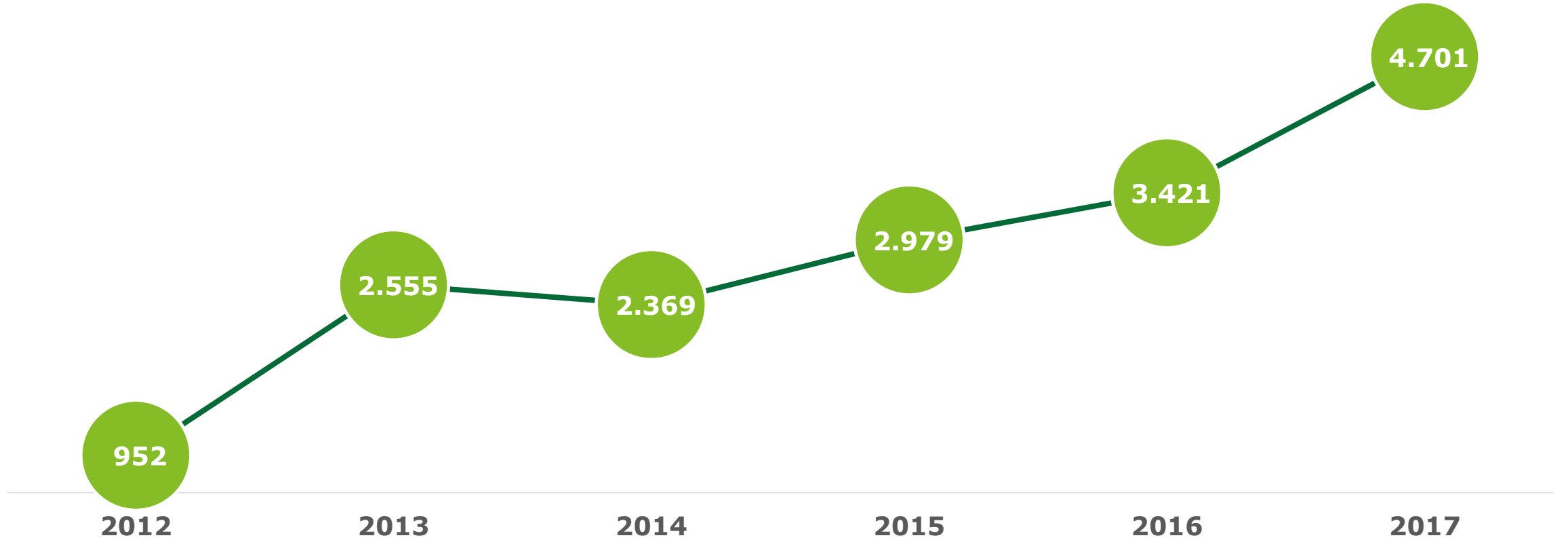
Sektör şirketlerimizin yürütülen anket çalışması aracılığıyla sağladığı verilere ek olarak, BTK, Context, SASAD, ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı gibi kurumların verilerinden de faydalanılmaktadır.

- Veriler toplanırken sektör büyüklüğü mükerrer hesaplamaya engel olacak şekilde ayrıştırılmaktadır
- Firma büyüklükleri farklı kırılımlarıyla birlikte toplanmaktadır:
 - Son kullanıcı vs aracı satış
 - İthalat vs ihracat
 - Ürün ve hizmetlerin menşei
 - Teknokent payı

● = İthalat
● = İhracat

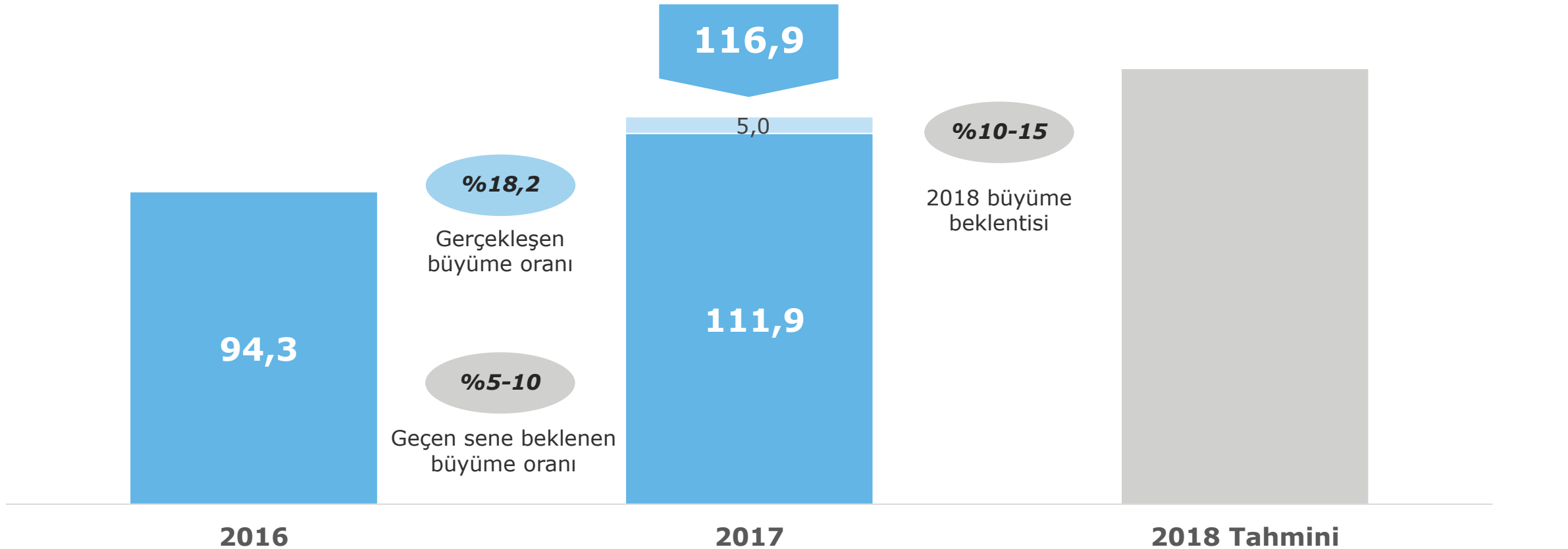
Çalışma kapsamında yer alan sektör oyuncularını

Pazar verileri çalışması kapsamında toplanan tüm veriler sektör şirketlerimiz tarafından sağlanmaktadır. Çalışmamız kapsamında yer alan şirket sayısı son beş yıl boyunca 5 kat artarak 2017 yılında 4.701'e ulaşmıştır



Toplam sektör büyüklüğü (milyar TL)

Bilgi ve İletişim Teknolojileri Pazar Büyüklüğü (milyar TL)



Yıllık değişimler, karşılaştırılabilir büyüme oranlarını ifade etmektedir

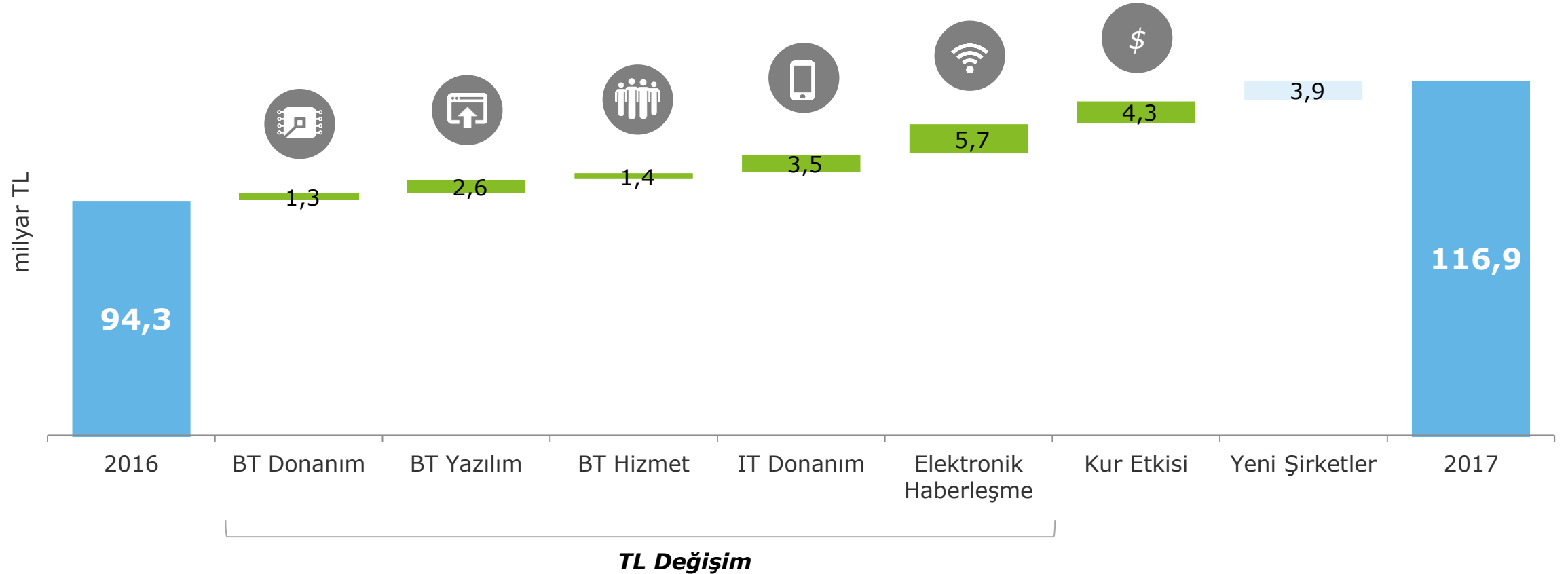
© 2018 Deloitte Danışmanlık A.Ş.

Ölçümlemeye yeni eklenen şirketlerin büyüklüğü

Sektör büyüme bileşenleri

Sektördeki büyümenin %25'i Elektronik Haberleşme sektöründen gelirken, yaklaşık %20'si de kurdaki değişimden kaynaklanmaktadır

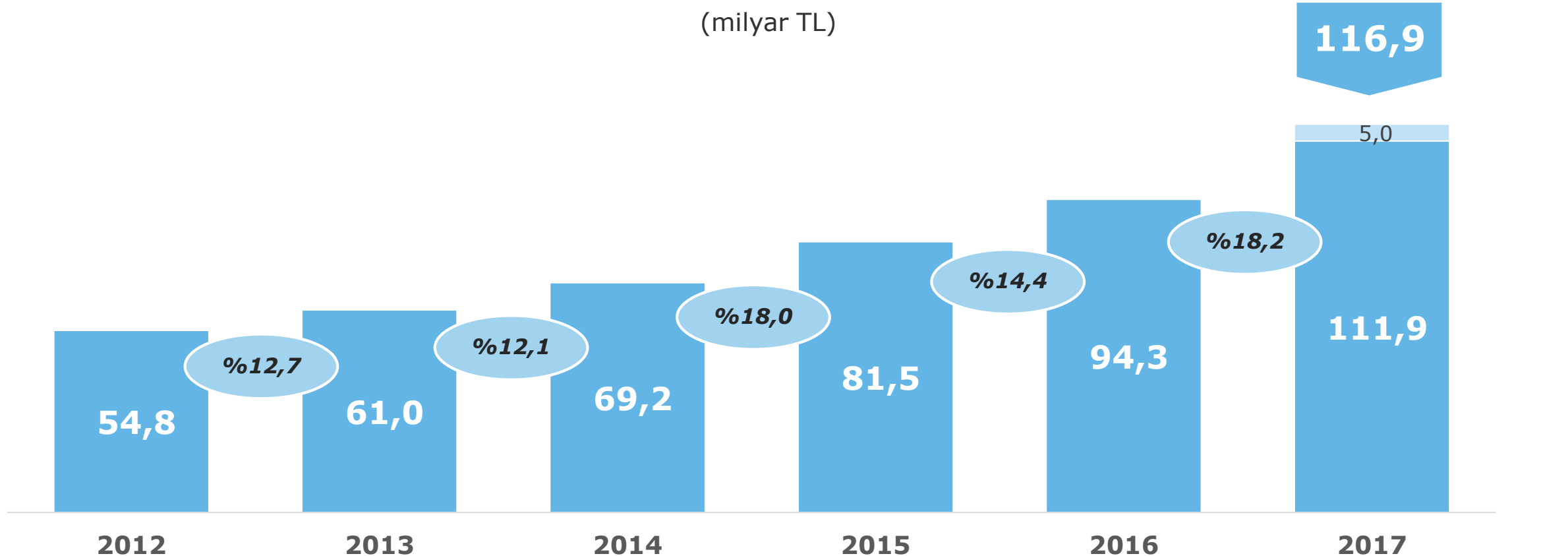
Bilgi ve İletişim Teknolojileri Pazar 2016-17 Büyüme Bilişimleri
(milyar TL)



2012-2017 sektör gelişimi (milyar TL)

Karşılaştırılabilir ölçüm yaptığımız 2012 yılından bu yana sektörümüz yıllık ortalama %15 oranında büyümüş, yaklaşık iki katı bir boyuta ulaşmıştır

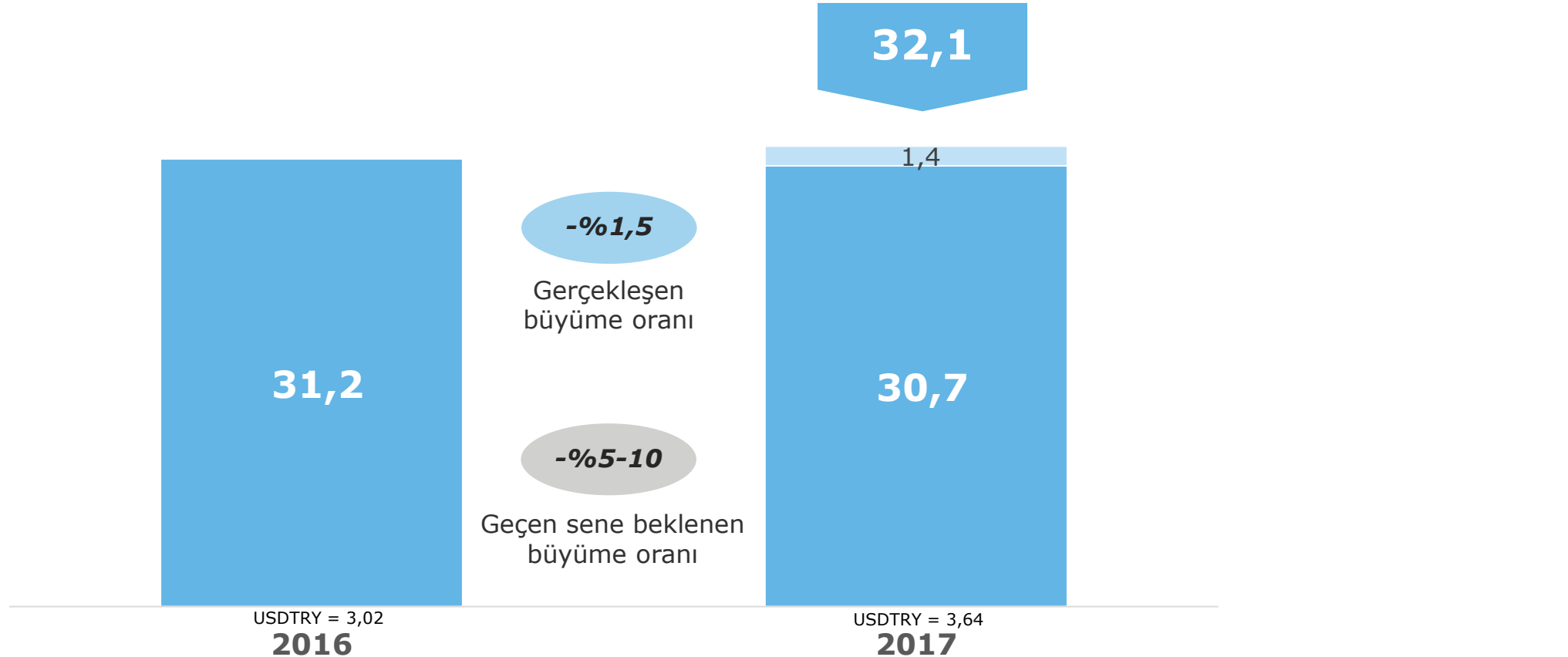
Bilgi ve İletişim Teknolojileri Pazar Büyüklüğü (milyar TL)



Yıllık değişimler, karşılaştırılabilir büyüme oranlarını ifade etmektedir

Toplam sektör büyüklüğü (milyar USD)

Bilgi ve İletişim Teknolojileri Pazar Büyüklüğü (milyar USD)

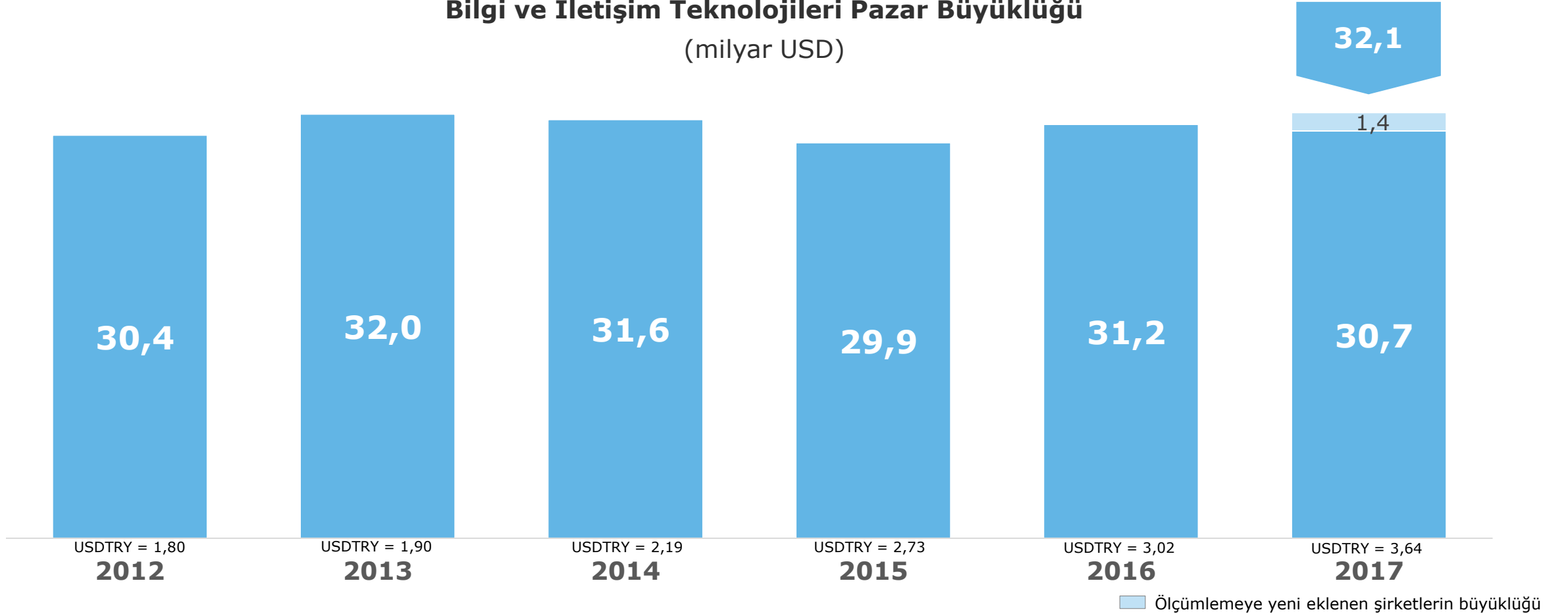


Yıllık değişimler, karşılaştırılabilir büyüme oranlarını ifade etmektedir

2012-2017 sektör gelişimi (milyar USD)

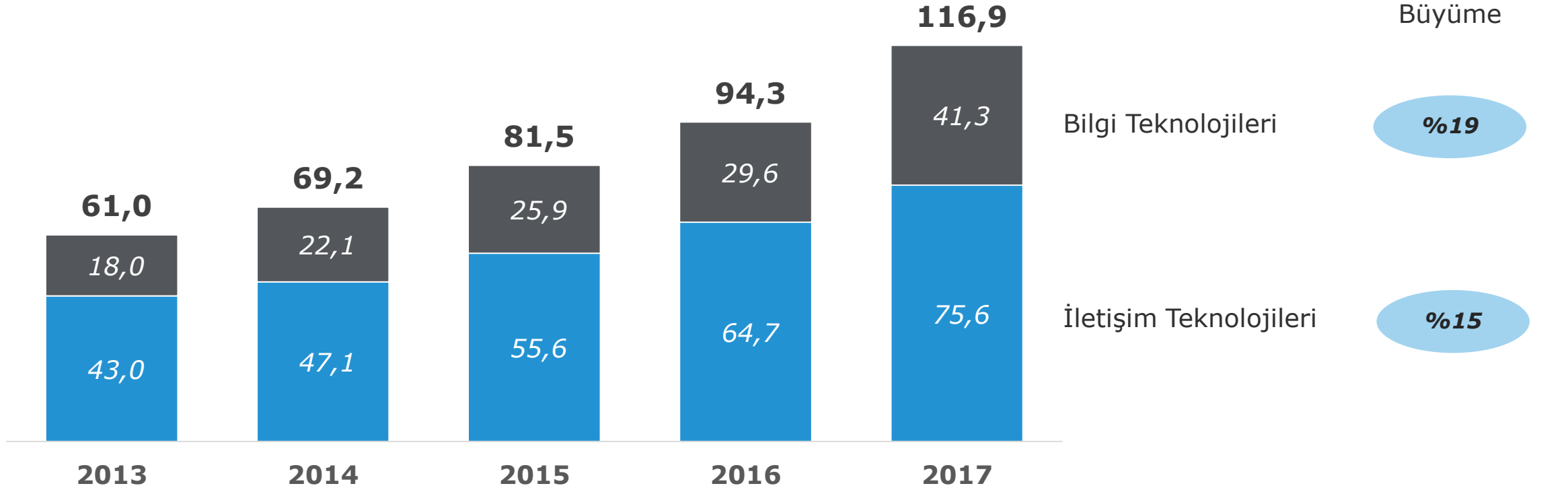
ABD doları bazında değerlendirildiğinde, sektör büyüklüğünün 30-32 milyar dolar bandında seyrettiği görülmektedir

Bilgi ve İletişim Teknolojileri Pazar Büyüklüğü (milyar USD)



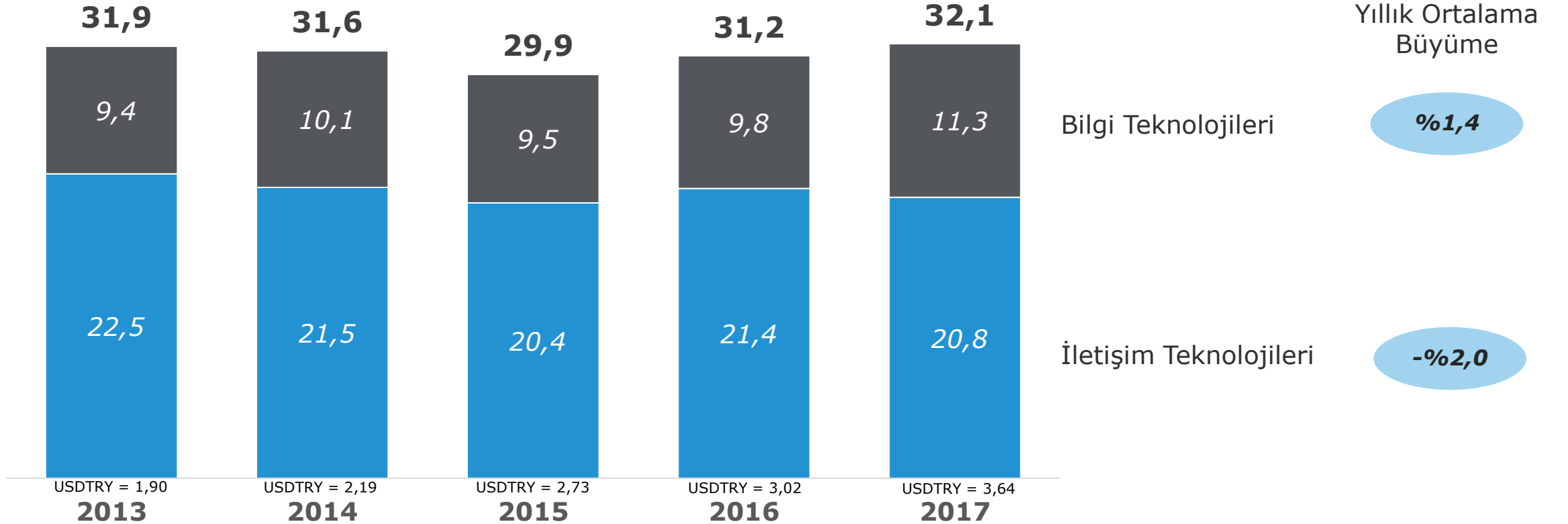
Bilgi ve İletişim Teknolojileri pazar kırılımı – milyar TL

Bilgi ve İletişim Teknolojileri Pazar Büyüklüğü
(milyar TL)



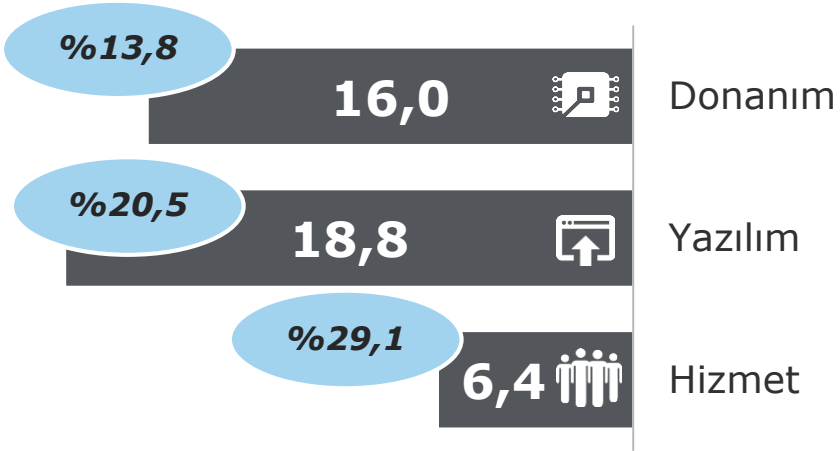
Bilgi ve İletişim Teknolojileri pazar kırılımı – milyar USD

Bilgi ve İletişim Teknolojileri Pazar Büyüklüğü
(milyar USD)



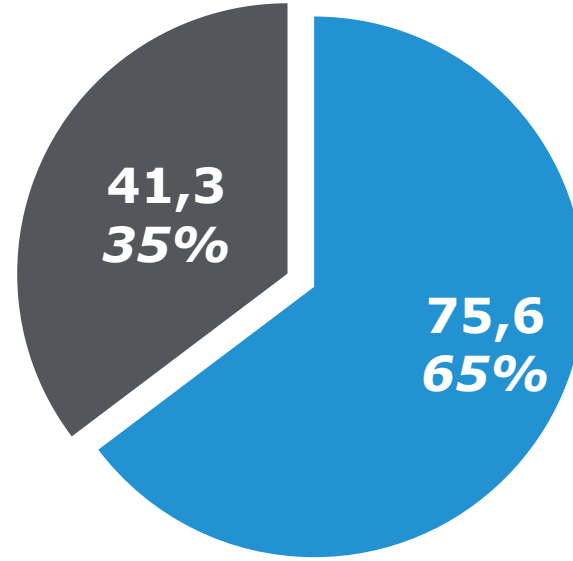
Bilgi ve İletişim Teknolojileri sektörü alt kategorileri

Bilgi Teknolojileri (milyar TL)



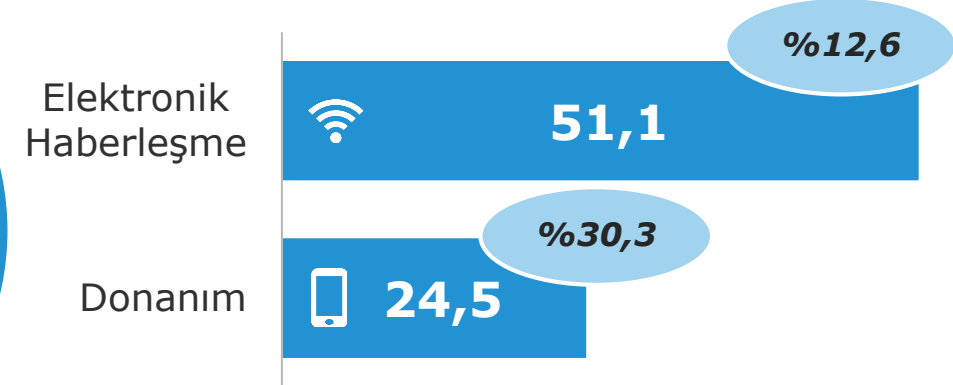
%18,9

2016-17
Büyüme Oranı



2017

İletişim Teknolojileri (milyar TL)



%17,8

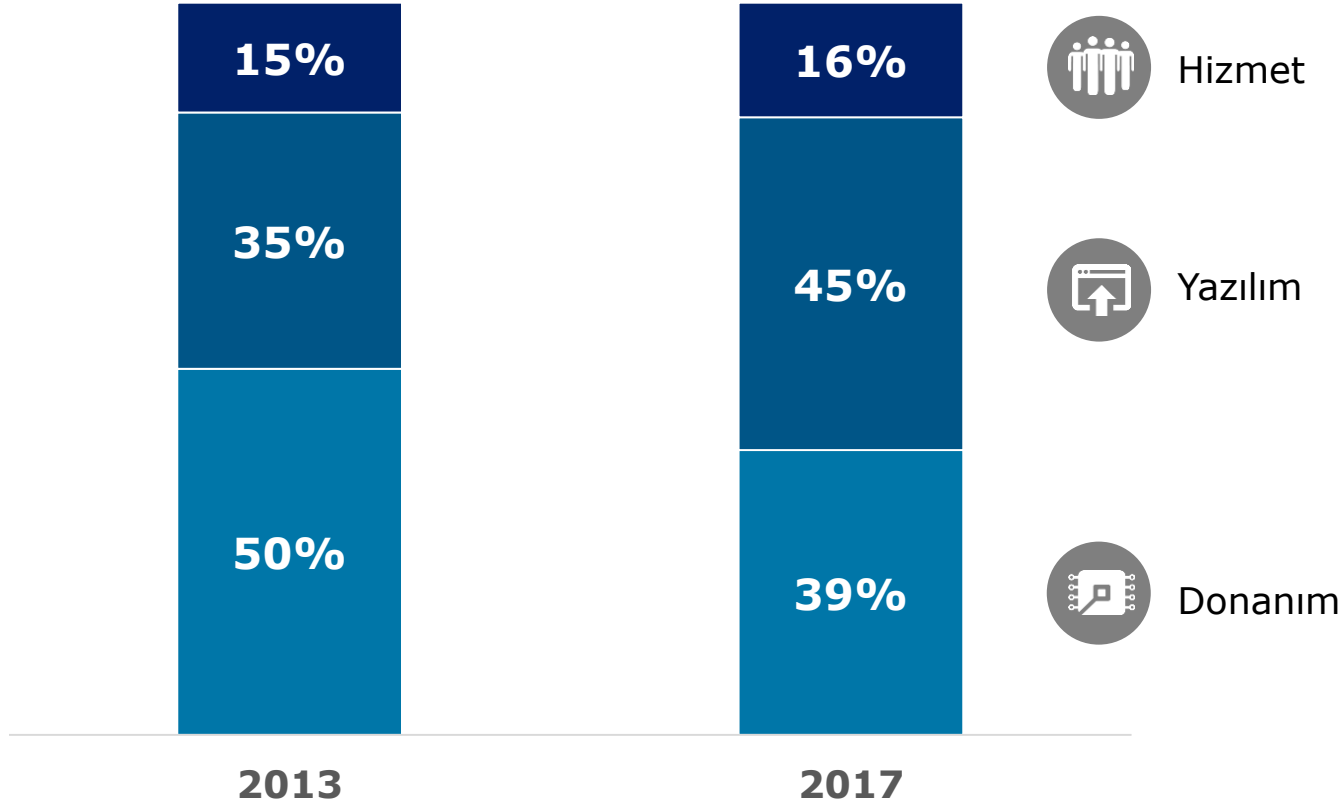
2016-17
Büyüme Oranı

Yıllık değişimler, karşılaştırılabilir büyüme oranlarını ifade etmektedir

Alt kategori paylarının yıllara göre değişimi

Sektörün bileşenleri, 2013 yılından bu yana gelişmiş ülke dağılımlarına daha çok yakınsamış, yazılım ve hizmet gibi katma değerli faaliyetlerin payı toplam içinde gelişmeye devam etmiştir

Bilgi Teknolojileri Pazar Bileşenleri

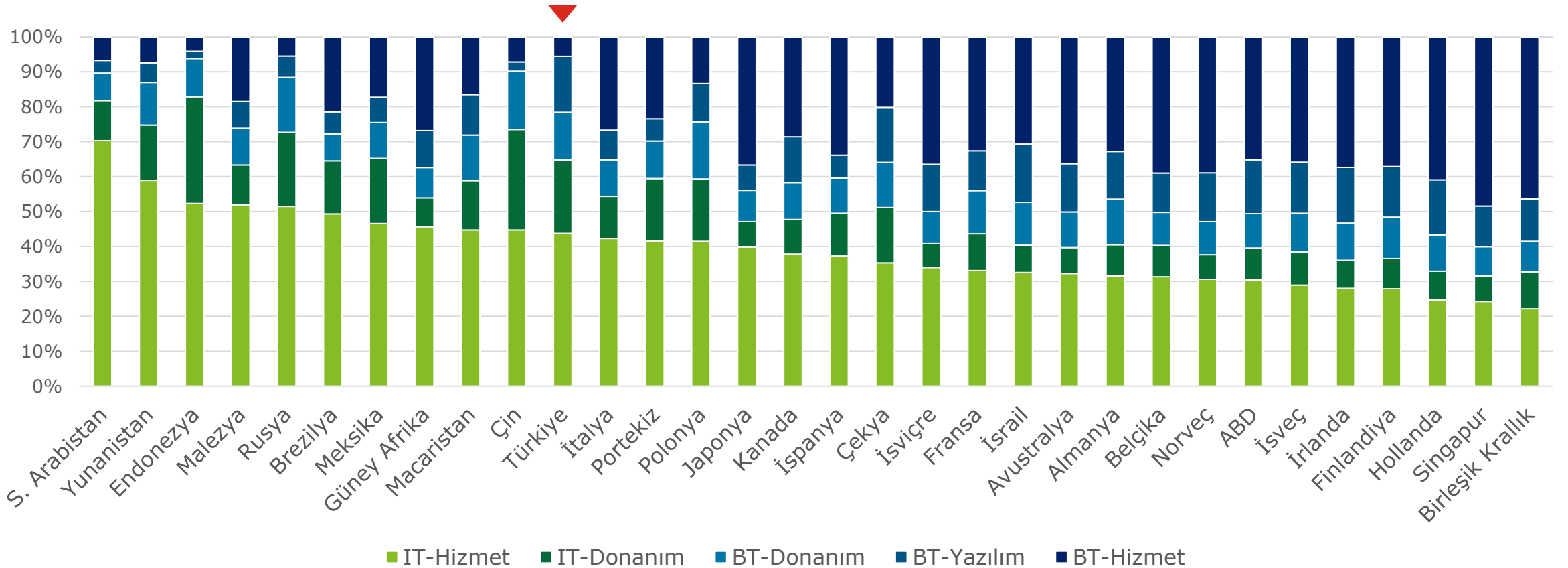


- Bilgi Teknolojilerinin payı toplam içinde fazla değişmese de, bileşenlerinin dağılımı katma değerli alanlar doğrultusunda hızla gelişmektedir
- Yazılım ve Bilişim Hizmetleri sektörlerindeki büyümenin itici güçleri arasında bulut bilişim ve dijital transformasyon ön planda yer almakta, teknoloji geliştirme bölgelerindeki gelişen yapılanma büyümeye olumlu katkıda bulunmaktadır.
- Yine de AB ülkeleri ve diğer gelişmiş ülkelerle kıyasladığımızda özellikle hizmet sektörünün gelişim fırsatları dikkat çekmektedir.

Alt kategori paylarının yıllara göre değişimi

Toplam içinde değerlendirildiğinde özellikle hizmet sektörünün göreceli olarak küçüklüğü dikkat çekmektedir

Bilgi ve İletişim Teknolojileri Pazar Bileşenleri



Kaynak: TÜBİSAD, Gartner, Deloitte analizi

© 2018 Deloitte Danışmanlık A.Ş.

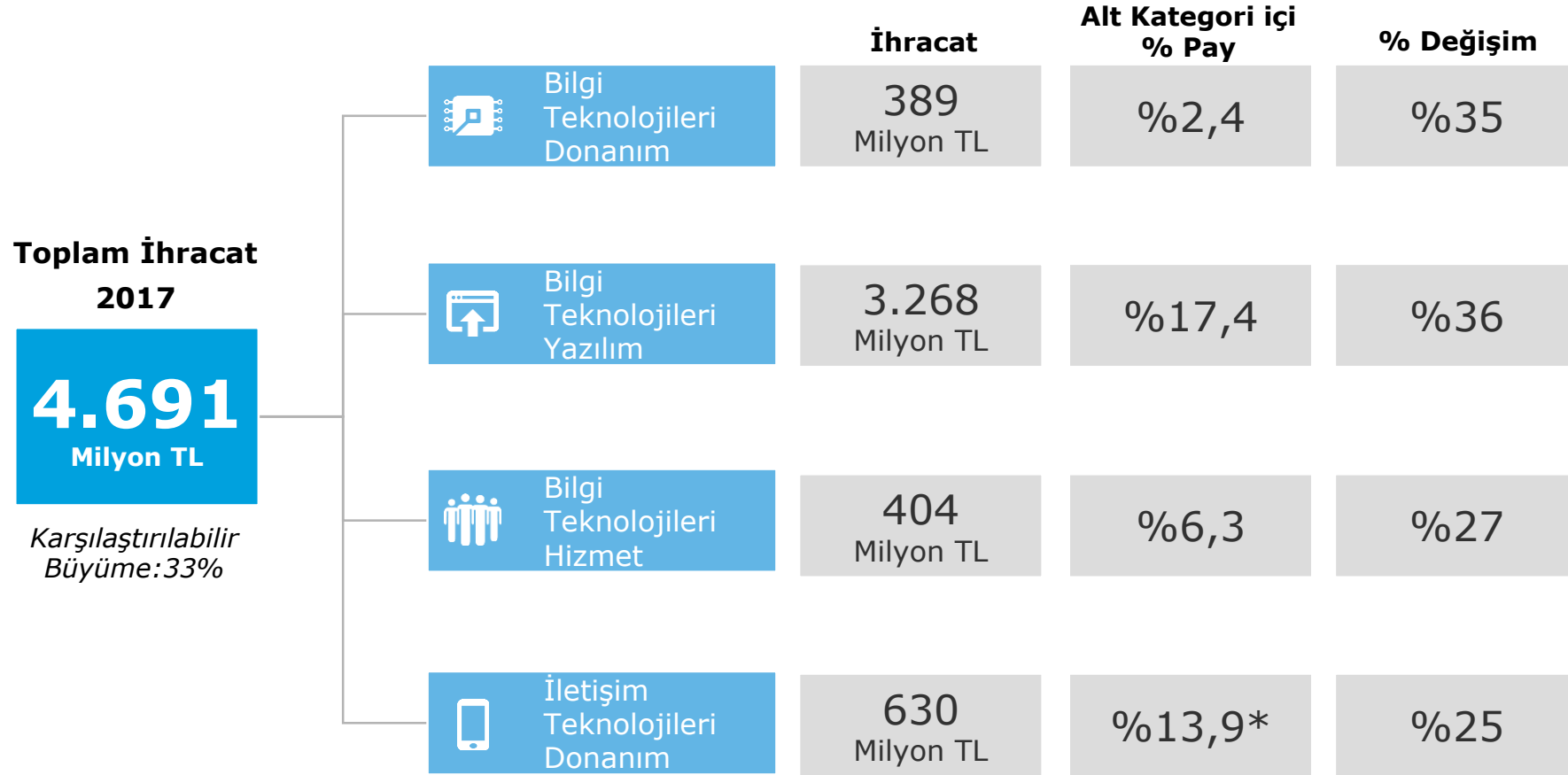
Teknoloji Geliştirme Bölgeleri

2017 yılında toplam sektör hacminin %14'ü teknokentlerde yaratılmıştır

Türkiye'de Teknokentler	2016	2017	Değişim
Teknokent Sayısı	64	69	%7,8
Şirket Sayısı	4.217	4.624	%9,7
Çalışan Sayısı	41.172	45.274	%10,0
Toplam Ciro (TL milyar)	11,6	15,8	%36,6
Toplam İhracat (TL milyar)	2,4	2,9	%20,8
<i>Ciro / Şirket (TL milyon)</i>	2,7	3,4	%24,6
<i>Ciro / Çalışan (TL bin)</i>	282	350	%24,3
<i>İhracat / Teknokent (TL milyon)</i>	37,5	42,0	%12,1
<i>İhracat / Ciro</i>	%20,7	%18,3	-239 bps

Bilgi ve İletişim Teknolojileri sektörü ihracatı

milyon TL

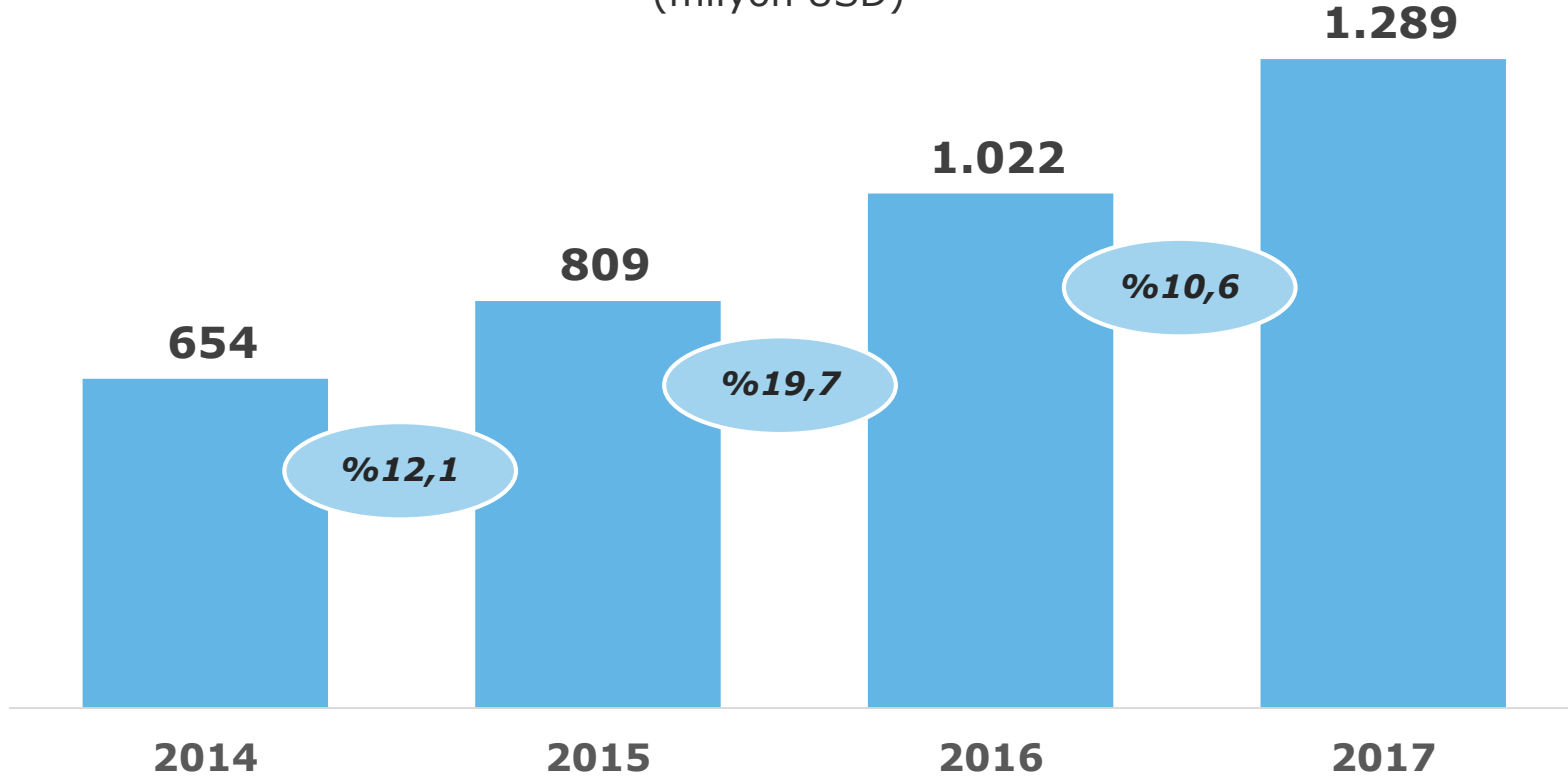


*Mobil telefon hariç oran.

Bilgi ve İletişim Teknolojileri sektörü ihracatı

Sektörün ihracatı 2014 yılından bu yana yaklaşık iki kat artarak 1,3 milyar ABD doları seviyesine ulaşmıştır

Bilgi ve İletişim Teknolojileri İhracatı
(milyon USD)

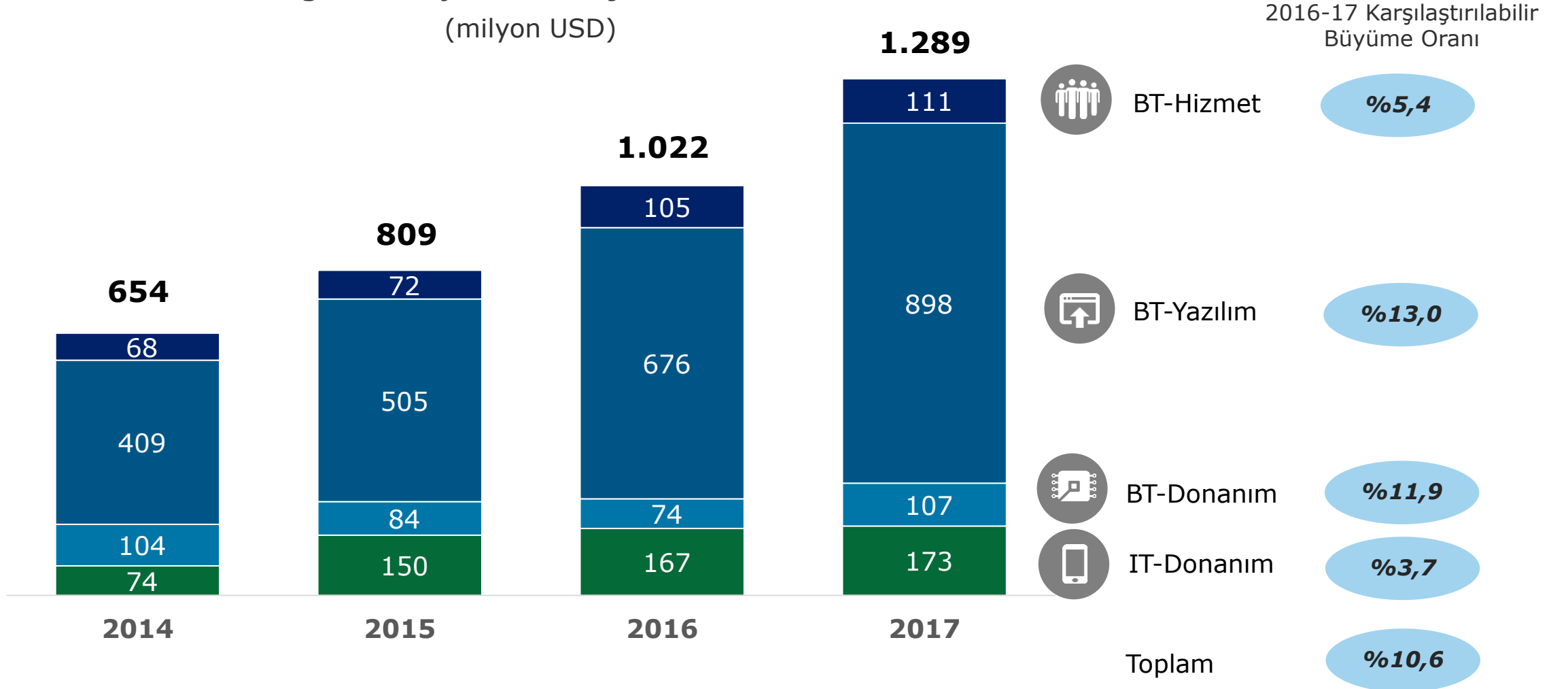


- Özellikle Türk lirasındaki değer kaybı ve ihracat odaklı politikaların da desteği ile sektör ihracatı son üç yıl içerisinde USD bazında iki katı kadar artmıştır.
- Anket çalışmamıza katılan sektör temsilcilerinin sağlamış oldukları verilere göre:
 - Sektör ihracatının büyük bir bölümü teknoloji geliştirme bölgeleri üzerinden gerçekleşmektedir
 - İhracatın %63'lük bölümü Avrupa Birliği ülkelerine yapılmaktadır

Bilgi ve İletişim Teknolojileri sektörü ihracatı

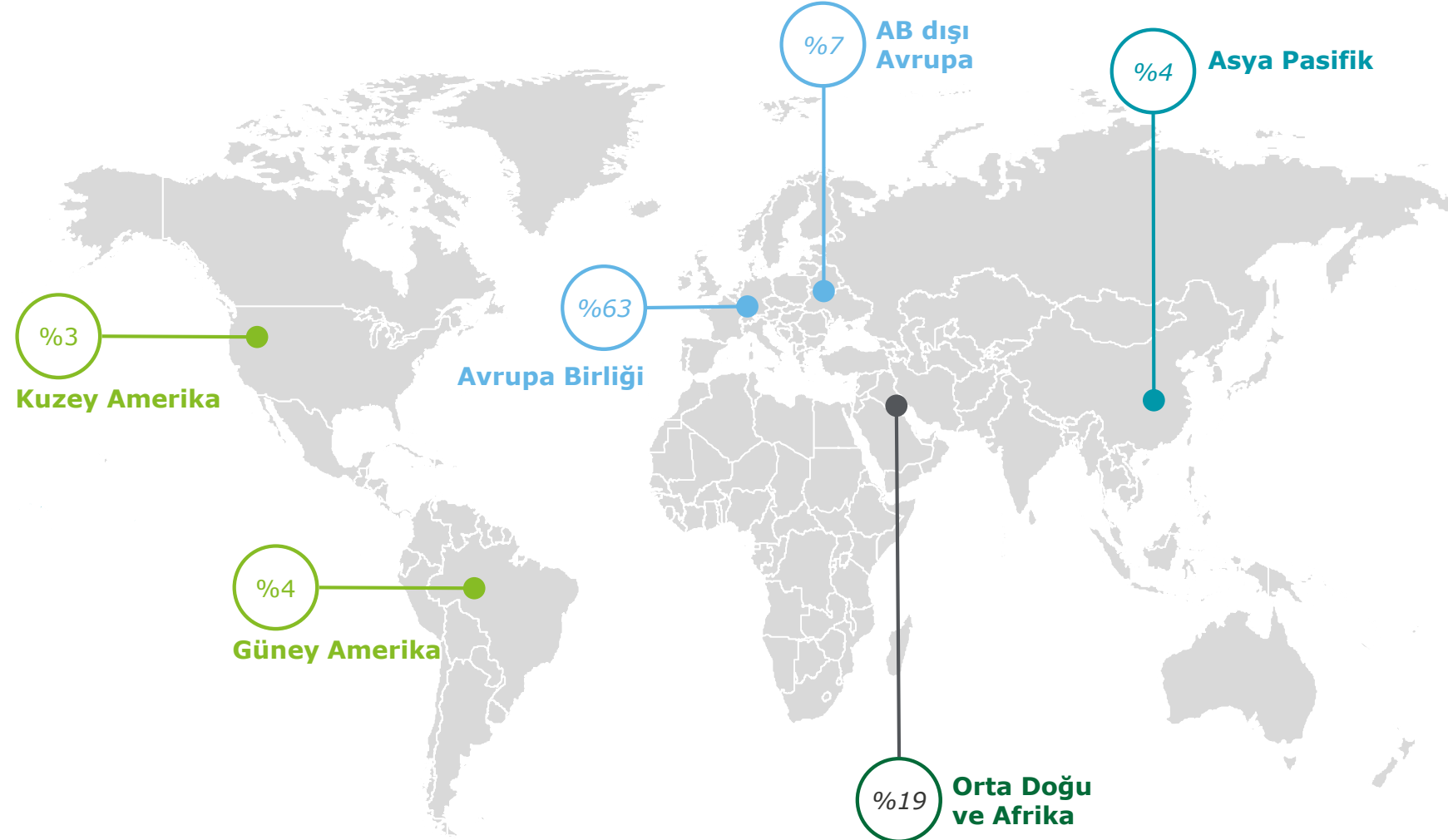
Alt kategoriler bazında gelişim - milyon USD

Bilgi ve İletişim Teknolojileri İhracatı (milyon USD)



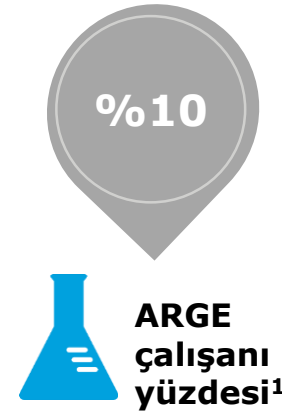
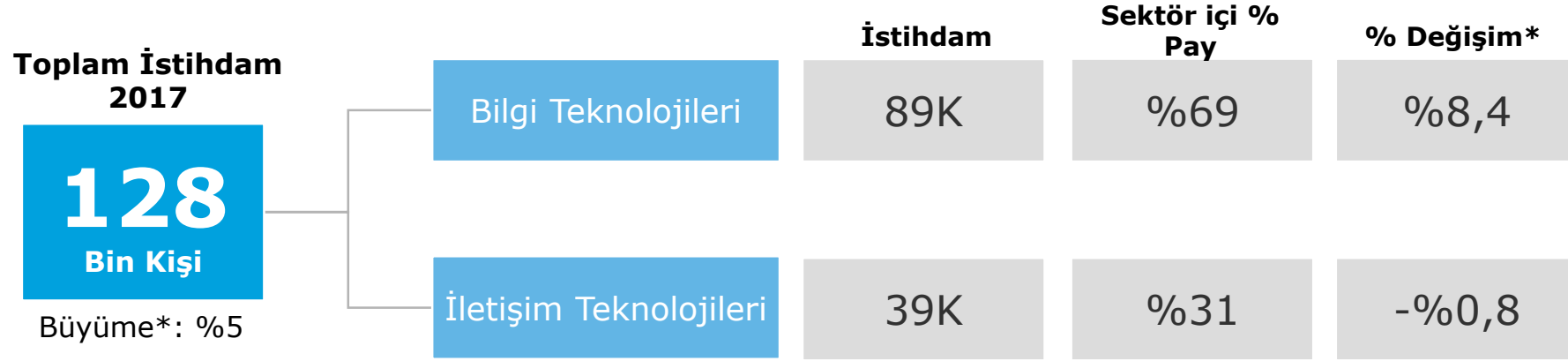
İhracat yapılan bölgeler

Toplam ihracatın bölgeler arası kırılımı 2017



71 firma yanıtına göre toplam ihracatın bölgeler arası kırılımı

İstihdam (bin kişi)



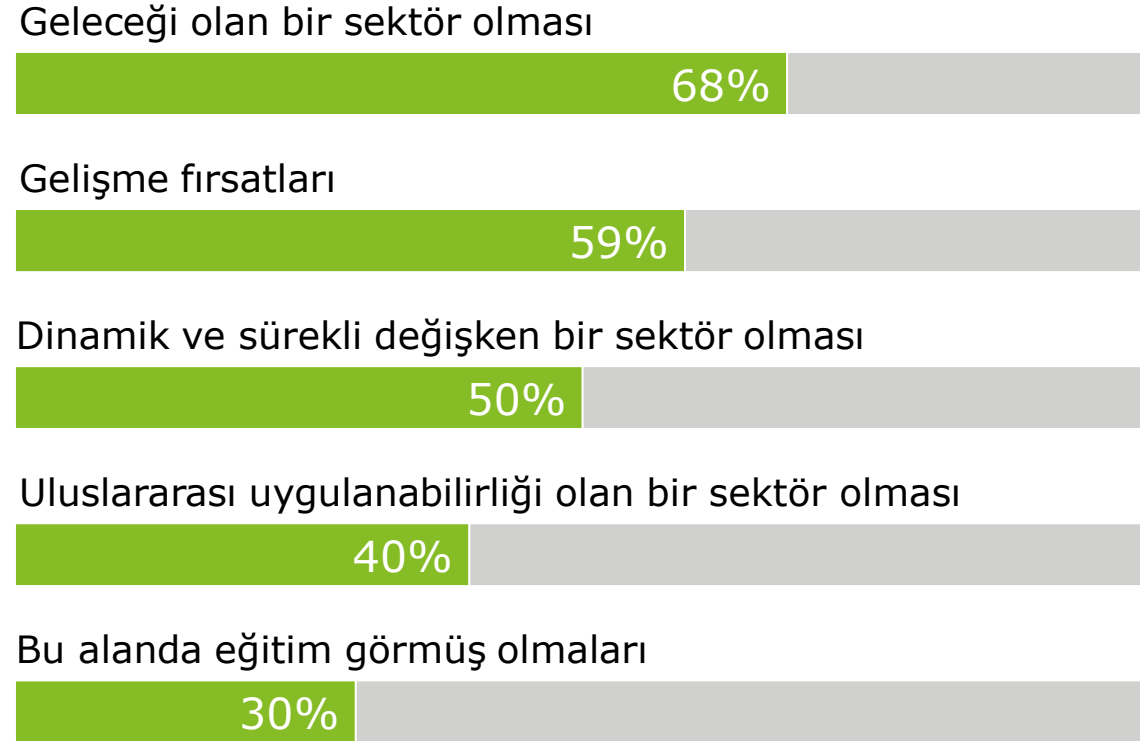
¹ Anket Katılımcısı Firma ve BTK verileri

*Büyüme oranları, karşılaştırılabilir oranları ifade etmektedir (anket çalışmasına ilk kez bu sene katılan firmalar hariç tutularak hesaplanmaktadır)

Neden bilgi teknolojileri sektörü

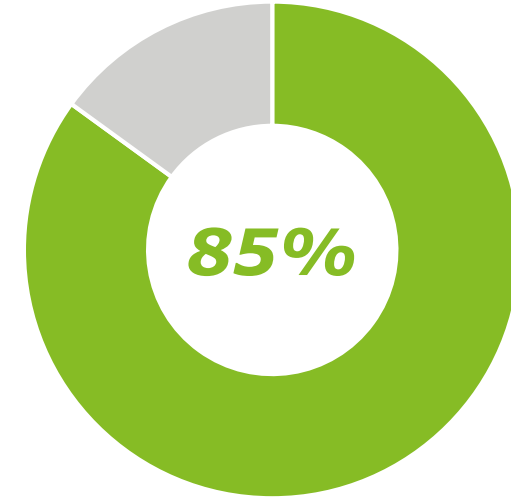
Kadın çalışanların sektör hakkındaki görüşleri

Kadın çalışanlar, teknoloji sektörünü neden tercih ediyorlar



Kaynak: Deloitte Teknoloji Sektöründe Kadın

Kariyerine sektörde devam etmek isteyenlerin oranı



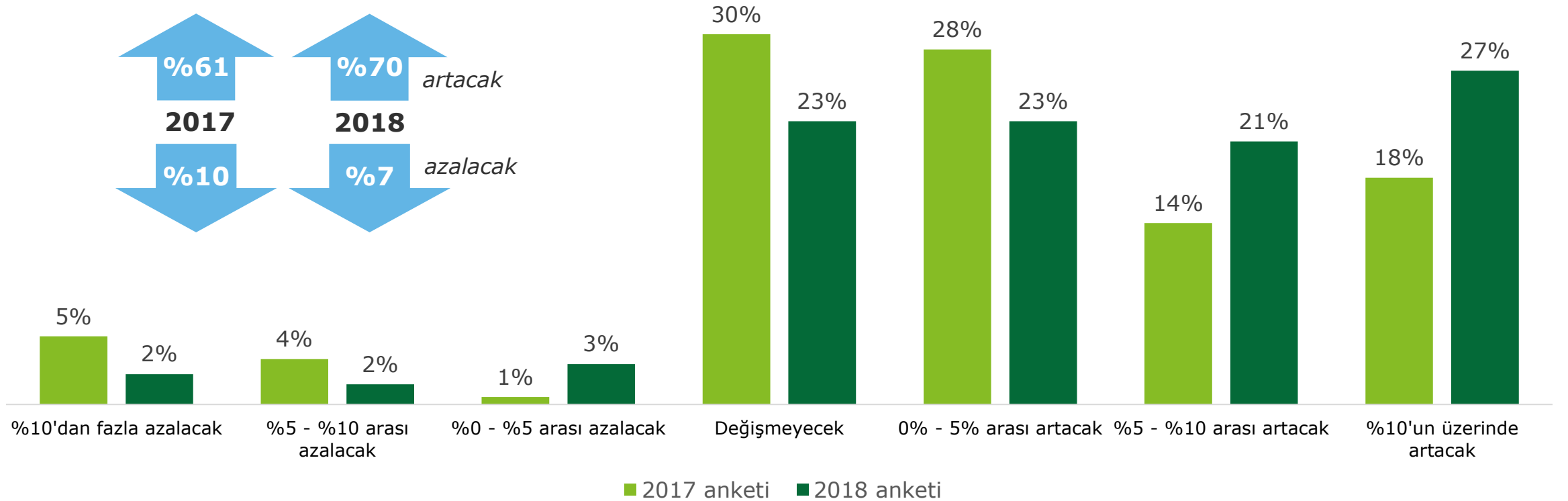
Ayrılmak isteyenler neden giderler?

- İş-özel yaşam dengesinin olmaması
- Terfi/yükselme fırsatlarının olmaması
- Ücret ve yan hakların yetersiz olması
- Kariyer alanında ilerleme fırsatlarının olmaması
- Erkek egemen bir sektör olması

İstihdam

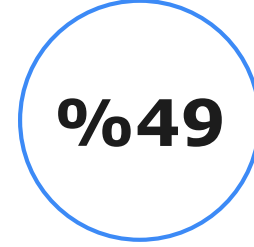
Değişim beklentisi

Size göre bu yıl şirketinizdeki istihdam değişimi ne şekilde olacaktır?



2018 N = 124; 2017 N = 168

Yararlanılan teşvikler



2017 yılında teşvik alan Firmaların yüzdesi¹



Alınan toplam teşvik tutarı

¹ Ankette ilgili bölüme cevap verip teşvik aldığını belirten 56 Firma

Sektörde yaşanan sorunlar

Çalışmamızı yürüttüğümüz dönem boyunca sektörün çözüm bekleyen sorunları pek değişmemiş, 'nitelikli iş gücü açığı' ve 'fiyat odaklı dış kaynak kullanımı/kamu ihale politikaları' bilişim şirketlerimiz tarafından büyümeyi olumsuz etkenlerin başında gösterilmeye devam etmiştir

**Dış kaynak
kullanımı talebi
eksikliği**

**Nitelikli iş gücü
açığı**

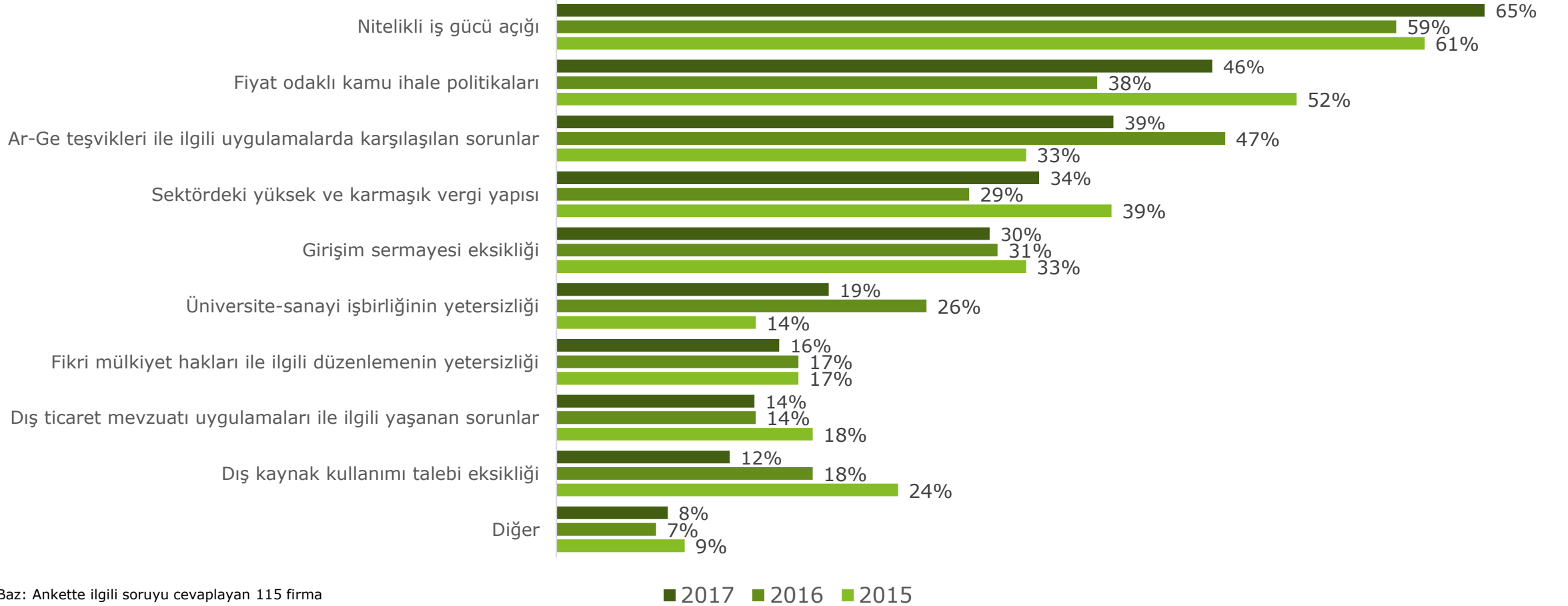
**Fiyat odaklı kamu
ihale politikaları**

**Ar-Ge
teşvikleri ile ilgili
uygulamalarda
karşılaşılan
sorunlar**

**Girişim sermayesi
eksikliği**

Sektörde yaşanan sorunlar

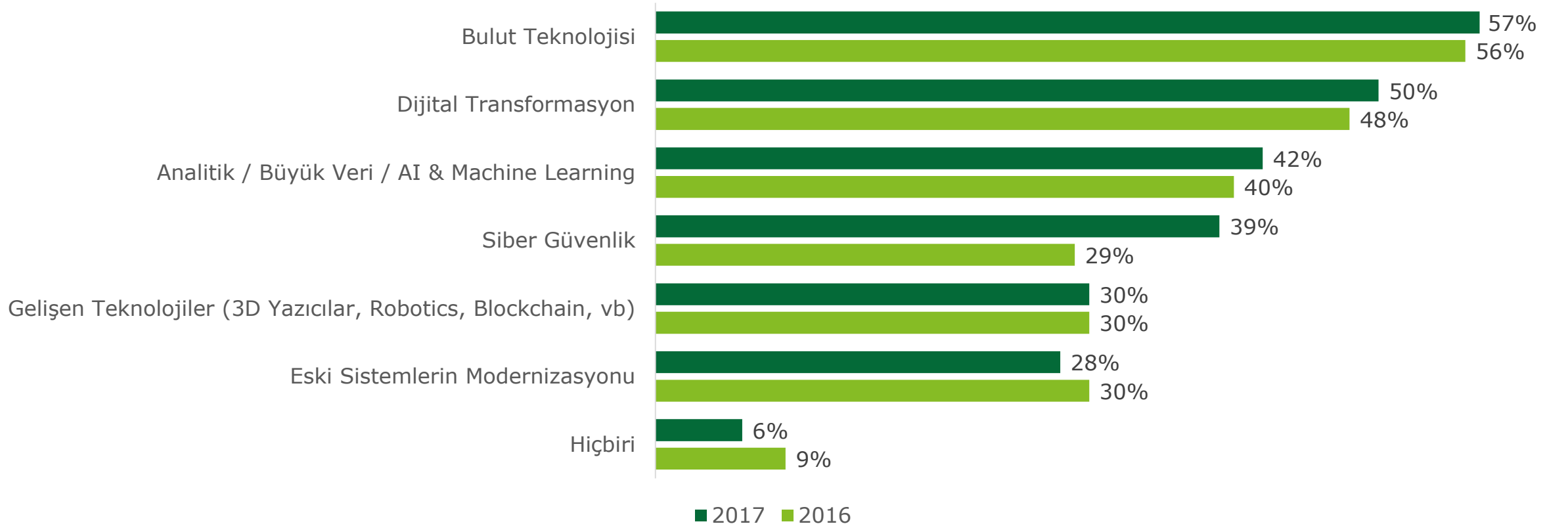
Sizce sektörümüzdeki problemlerden en önemli 3 tanesi nelerdir?



Baz: Ankette ilgili soruyu cevaplayan 115 firma

Sektörün etki alanları

Önümüzdeki iki yıl için, aşağıdaki teknolojik alanlar içerisinde hangilerinin işletmeniz üzerinde en fazla etkiye sahip olacağını öngörüyorsunuz (En fazla üç şık işaretleyiniz)



N = 115

2017 Bilgi ve İletişim Teknolojileri pazarı milyar TL

2017 Bilgi ve İletişim Teknolojileri Sektörü (milyar TL)

Toplam
İhracat
4,7

Sektör Büyüklüğü

116,9

Toplam
İstihdam
128k

Bilgi Teknolojileri

41,3

İletişim Teknolojileri

75,6

 Donanım

16,0

 Yazılım

18,8

 Hizmet

6,4

 Donanım

24,5

 Elektronik
Haberleşme

51,1

2017 Bilgi ve İletişim Teknolojileri pazarı

milyar USD

2017 Bilgi ve İletişim Teknolojileri Sektörü (milyar USD)

Toplam
İhracat
1,3

Sektör Büyüklüğü
32,1

Toplam
İstihdam
128k

Bilgi Teknolojileri

11,3

İletişim Teknolojileri

20,8

 Donanım

4,4

 Yazılım

5,2

 Hizmet

1,8

 Donanım

6,7

 Elektronik
Haberleşme

14,1



TEŞEKKÜRLER

Çalışmamıza değerli katkıları için
T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı,
Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu,
SASAD, Context, TÜBİSAD üyeleri ve sektör firmalarına
teşekkürlerimizi sunarız.

Bu rapor Deloitte Danışmanlık tarafından TÜBİSAD için hazırlanmıştır. Bu rapordaki bilgiler TÜBİSAD ve Deloitte Danışmanlık'ın yazılı onayı alınmadan, kısmen ya da yorum şeklinde, çoğaltılamaz ve üçüncü kişilere verilemez.